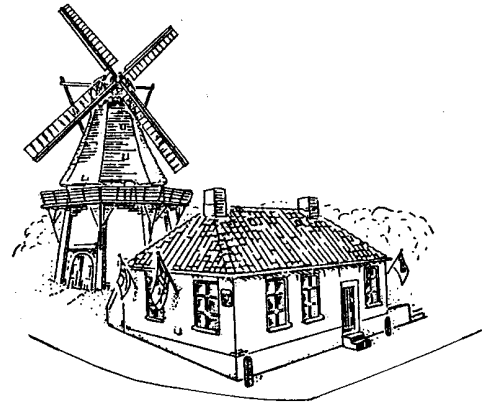

De Liefde

Nieuwsbrief van de koren- en pelmolen
De Liefde te Uithuizen (Gr.)
19e uitgave - winter 2006/2007

De koren- en pelmolen *De Liefde* in het jaar 2006

Een opvallend gegeven voor het jaar 2006 is dat het aantal bezoekers aanmerkelijk lager is dan in voorgaande jaren, namelijk 430, in 2005 was dat ca. 800 !) Eén reden daarvoor is dat de jaarlijkse dag "*Rondom de Molen*" dit jaar niet door de Handelsvereniging Uithuizen werd georganiseerd, een feit dat zowel door mij als door vele anderen is betreurd, waaronder het Groninger Molenarchief, die reeds opnieuw haar medewerking had toegezegd. (Een jaar eerder, in 2005, bezochten op die dag ca. 200 bezoekers de molen).

Wel doorgang vonden de traditionele nationale molen- en gemalendag en de nationale monumentendag. Op de eerste dag bezochten 29 bezoekers de molen; een gezin uit Zandvoort die de 6 molens rondrit van het internet had gedownload (een fietstocht vanaf de molen *De Liefde*) was de eerste op deze dag. Het aantal bezoekers op de nationale monumentendag was opvallend laag, namelijk 11 - in 2005 was dat 28. Naast de bezoekers uit binnen- en buitenland, brachten ook twee groepen van de basisschool De Regenboog te Uithuizen een bezoek aan de molen. En ook de medewerkers van de VVV in de gemeente Eemsmond. In 2006 was ik 83 dagen in de molen werkzaam, toch kon, i.v.m. het weer (geen

wind of juist te veel), niet alle dagen gedraaid worden. Ook nam ik weer deel aan enige molenexcursies en bezocht ik vele molens in binnen- en buitenland. Doordat de eigen molenaars verhinderd waren, draaide ik tevens een keer op de molen *Eva* te Usquert. In de molen *De Liefde*, verrichtte ik de verschillende voorkomende onderhoudsklussen, leidde bezoekers rond en onderhield het molenerf. Zo was de droge zomer er oorzaak van dat ik verschillende keren de wiggen in het bovenwiel heb moeten aanslaan. Als remedie heb ik wekenlang één luik in het voorkeuvelens (voorkant van de kap) eruit gehad, zodat de wind er vrijelijk in kon waaien. Het luikgat had ik afgesloten met kippengaas tegen evt. invliegende vogels.

De teller waarmee het aantal omwentelingen van het wickenkruis wordt vast gesteld, stond aan het eind van het jaar op 658928. Daaruit blijkt dat het wickenkruis in 2006 in totaal 117114 omwentelingen heeft gemaakt. Het aantal uren dat de molen heeft gedraaid bedraagt 281. Ook dit jaar heeft de molen weer enkele keren een week in de rouw gestaan en wel na het overlijden van de oud-molenaarsknecht J. Y. Kremer, die de verdwenen molenzeef nabouwde en aan de molen schonk; oud-molenaar J. H. Kelderman te Wijhe (die mij tijdens mijn opleiding vele malen instrueerde) en de heer R. P. Lemminga, oud-molenaar maar nog steeds actief als vrijwillig molenaar op de poldermolen *De Dellen* te Nieuw Scheemda.

Model van een standerdmolen

Sinds enige tijd is op de waaierzolder het model van de standerdmolen **Tot Voordeel en Genoegen** te zien. De originele molen staat in Alphen aan de Maas en tijdens mijn opleiding heb ik meerdere keren op deze molen mogen draaien.

Remko Venhuizen is de maker van het model en bouwde het op een schaal van 1 : 12,5. Het model is uitgevoerd met zeilen op de wieken en is van alle kanten goed te bekijken.

De afmetingen van het model zijn als volgt: modelhoogte 125 cm, breedte van de kast 34 cm, diepte van de kast 46 cm, hoogte van de kast 90 cm, hoogte balkon 40 cm, lengte van het gevluht 184 cm en de totale hoogte van het model bedraagt 188 cm. Het bijzondere van dit model is dat het niet alleen een exacte weergave toont van de buitenzijde, maar dat ook het binnenwerk is aangebracht. Dankzij de afneembare kap en de zijpanelen is de houten as en het minutieus uitgevoerde bovenwiel met kammen te zien.

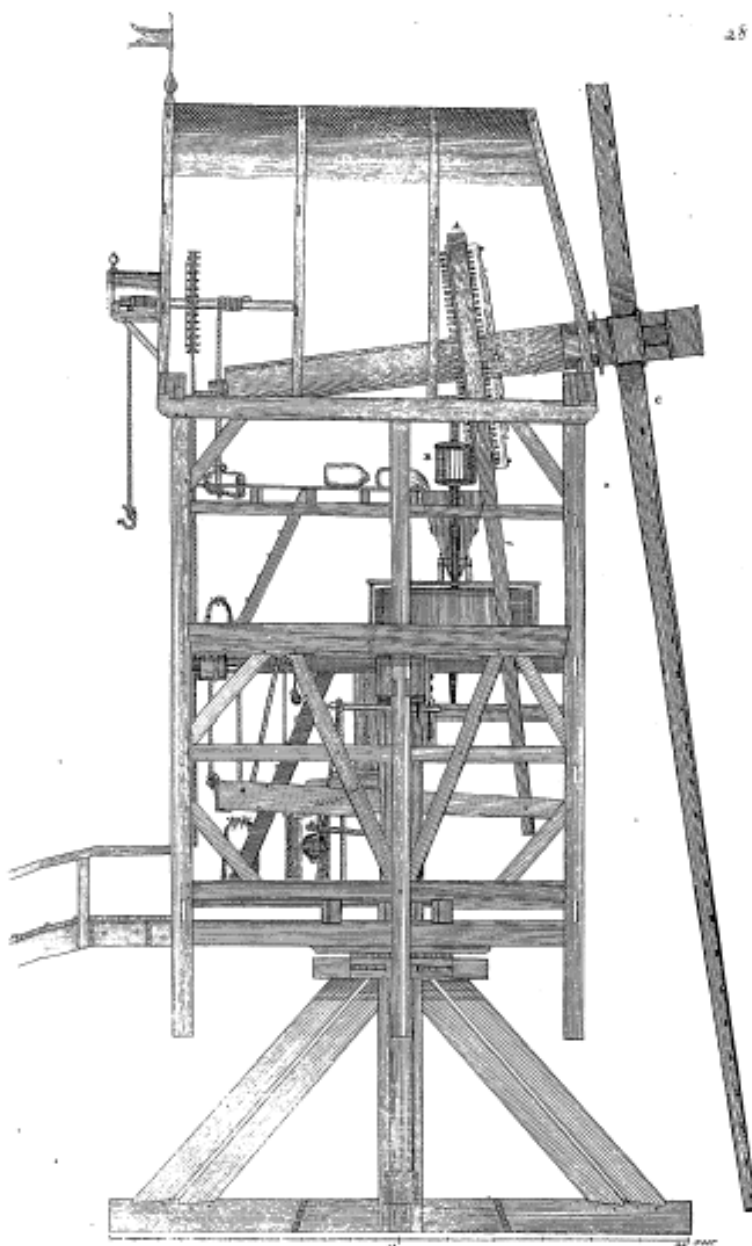
Ook de vangconstructie met vangtrommel en vangbalk is te zien. En zo ook de zijweeg met dubbele spoorstijlen, de weegbanden en dwarsregel op de waterlijst, samen op de korte en lange burriebalken. Het stormbint (voorzijde) toont de insteek-askop waarin de roeden voor elkaar langs zijn opgesloten.

De achterzijde toont het trapbint met luikap en balkon met luiluk en het hekwerk. Bezienswaardig is eveneens de trap met de staartbalk en trapschoren, met onderaan de hangbomen, nonnen, kruias, kruirad en de kruibank.

De buitenzijde van de kap is uitgevoerd met windveren en een makelaar met windvaan (een in koper uitgesneden paard).

De binnenzijde van de kapconstructie laat de kapsanten zien.

Op de website van de molen *De Liefde* heb in een 17-tal foto's van het model geplaatst, waaronder enkele close-ups. Ga naar de pagina *De Liefde* en onderaan vindt u de link en een andere mogelijkheid is via de pagina Logboek of via de pagina Sitemap. URL: <http://web.inter.nl.net/hcc/B.Poppen>

In het *Groot Volkomen Moolenboek*, uitgegeven te Amsterdam in het jaar 1734, is bovenstaande tekening te zien met als onderschrift: *Stander-Moolen van ter zyden te zien.*

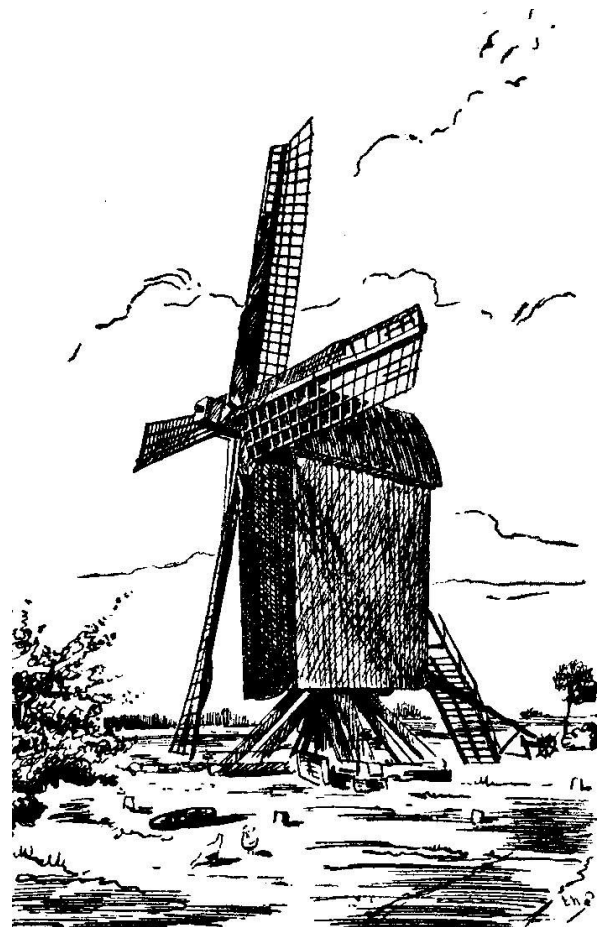
Het eerste molentype: de standerdmolen

Algemeen wordt aangenomen dat er vanaf de 13e eeuw windmolens in ons land zijn gebouwd. In de noordelijke provincies zal dat wellicht één à twee eeuwen later zijn gebeurd, maar er zijn vermeldingen van molens in deze regio bekend uit de 15e eeuw. Zo ook te Uithuizen, waar een eerste vermelding van een molen dateert van 1499. Aangezien toen alleen het type standerdmolen voorkwam, zal op de “Mollenwyrde te Uthusen” eveneens zo'n molen hebben gestaan. Deze molen werd in 1621 vernieuwd, zo vermelden de bronnen en in 1866 werd “de olle rogekast” afgebroken en vervangen door de huidige achtkante molen *De Liefde*.

Op deze historische tekening uit 1583 zijn enige standerdmolens te zien die in de nabijheid van Winschoten hebben gestaan. Duidelijk is te zien dat de molens op stiepen staan en dat het onderstuk geheel open is. De molen te Uithuizen zal er eveneens zo hebben uitgezien. In latere jaren bouwde men boven dit onderstuk vaak een afdak, een soort paraplu, of men maakte het geheel dicht zodat er een gesloten ruimte ontstond. Volgens bronnen was de standerdmolen te Uithuizen bij zijn afbraak er ook één van het gesloten type. Bij de afbraak van de molen werd veel van wat nog bruikbaar was opnieuw gebruikt bij de bouw van de opvolger. In de molen *De Liefde* zijn dan ook diverse balken aan te wijzen die onmiskenbaar uit zijn voorganger, de standerdmolen, afkomstig zijn.

Zo bevinden zich onder de vloer van de pelzolder enige balken die te herkennen zijn als een kruisplaat. En in één ervan zijn de dubbele kepen, die dienden om de steekbanden steun te verlenen, duidelijk te zien. Elke bezoeker die nu in de molen naar de stellingzolder gaat loopt, wanneer hij de trap op gaat, onder deze balk door. Een blik achterom is genoeg om de kepen te zien. Ook is te zien dat de balken waren geteerd.

Een tekening van de standerdmolen zoals die te Mussel heeft gestaan. Deze molen, de op één na laatste standerdmolen in de provincie Groningen, werd afgebroken in 1943.

Gewijzigde openingstijden

De mogelijkheid de molen *De Liefde* te bezoeken, is met ingang van afgelopen herfst enigszins gewijzigd. Na jarenlang drie dagen per week geopend te zijn geweest, is de molen nu twee dagen per week geopend. Deze dagen zijn: woensdag van 10-16 uur en zaterdag van 13-16 uur.

Een bezoek aan de molen op een andere dag blijft mogelijk, doch dan dient een afspraak te worden gemaakt. En dit kan zowel per e-mail: b.poppen@net.hcc.nl als per telefoon: 0595 43 48 25 of 06 234 284 37.

In de wintermaanden kan het voorkomen dat i.v.m. de weersomstandigheden de molen gesloten blijft.

Men vindt geen molenaarshaan of bij at gestolen koren.

Ieder is zelfzuchtig in zijn eigen zaken.

Agenda 2007

17 maart jaarvergadering Vereniging **De Hollandsche Molen**
12 mei **Nationale molen en gemalen dag**
17 mei *Hemelvaartsdag* de molen **De Lelie** te Eenrum draait

28 mei *2^e Pinksterdag*
Deutscher Mühlentag
9/10 juni **Groninger molenweekend** veel molens draaien op zaterdag, sommige ook op zondag
16 juni **Open dag** van de molen *De Liefde*
21 juli **Open dag** van de molen *De Liefde*
18 augustus **Open dag** van de molen *De Liefde*
25 augustus **Drentse molendag**
8/9 september **Nationale Open Monumentendagen**
22 september **Open dag** van de molen *De Liefde*

Hij laat de wind niet door de hekken waaien.

Hij laat de gelegenheid niet voorbij gaan.

Berichtenkastje op inritdeur

Van een begunstiger ontving ik in juli jl. een kastje voor op de inritdeur, zodat wanneer de molen gesloten is toch mededelingen bekend gemaakt kunnen worden. Het kastje heeft als afmeting 69 x 69 x 11 cm.

De molen naar de wind keren.

Zich aanpassen aan de omstandigheden.

Het weer op de Molenhomepage

Voor de molenaar is het weer altijd een invloedrijke factor bij zijn activiteiten op de molen, waarmee terdege rekening dient te worden gehouden.

Zo is het om te kunnen malen van belang dat er voldoende wind staat en op een toeristische open dag is het wenselijk dat het weer droog en zonnig is.

Om goed op de hoogte te zijn van wat het weer brengt, begin ik elke dag dan ook met het raadplegen van de diverse weerstations en in de omgeving van de molen *De Liefde* te Uithuizen zijn dat er meerdere.

Op mijn homepage heb ik op de pagina Activiteiten een drietal links opgenomen die naar deze weer- en meetstations leiden.

Het adres van de molenhomepage is:

<http://web.inter.nl.net/hcc/B.Poppen>

Colofon

Tekst, opmaak en samenstelling van deze nieuwsbrief: Bob Poppen *vrijwillig molenaar*

Reacties: Ripperdadrift 16, 9981 LH Uithuizen of per e-mail: b.poppen@net.hcc.nl